

فرم‌های کرسی‌های ترویجی

الف- طرحنامه کرسی ترویجی:

۱. مشخصات ارائه دهنده (گان):

نام و نام خانوادگی:	حسین حسینیان مقدم
میزان تحصیلات:	دکتری تاریخ اسلام (phd) و سطح ۴ حوزه علمیه
رشته تحصیلی:	تاریخ اسلام
مرتبۀ علمی:	دانشیار
نام و آدرس محل اشتغال:	قم . پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
شماره تلفن:	۰۹۱۲۵۵۲۴۳۱۹
آدرس ایمیل:	moghadam@rihu.ac.ir
شناسه ORCID:	

۲. عنوان کرسی:

عنوان فارسی: مقاومت در سیره فرهنگی حضرت فاطمه (س)
عنوان انگلیسی: Resistance in the cultural life of Hazrat Fatima (PBUH)
عنوان عربی: المقاومة فی حیاة حزره فاطمه (س) الثقافیة

الف. شرح موضوع: موضوع کرسی ترویجی بطور دقیق و علمی شرح داده شود. مبارزه حضرت فاطمه (س) با برخی اندیشه‌های انحرافی، افراطی و مقدس‌مآبانه‌ای که ریشه در شیفتگی برخی آموزه‌های یهود داشت، تاکنون مورد توجه جدی تاریخ‌پژوهان قرار نگرفته است. این کرسی تلاش دارد فارغ از عاطفه و دفاع از ولایت امیرالمؤمنین (ع)، مسئله مغفول‌مانده رابطه گریه با مقاومت حضرت در تبیین اندیشه انحرافی و برخاسته از آموزه‌های یهود را با استمداد از گزاره‌های تاریخی بررسی کند و تفاوت موضع‌گیری حضرت فاطمه (س) را با دیگران برای اثبات تاب‌آوری ایشان در برابر فرهنگ‌پذیری یهود نشان دهد. از این رو، وجود آموزه انحرافی یهود، خودباختگی‌جویی در مواجهه با آن آموزه‌ها، مقابله رسول خدا (ص) با آنها و نیز گریه ام‌ابیه‌ها به عنوان مقابله و مقاومت در برابر نفوذ آن آموزه‌ها محورهای گفتگو است. روایتی از امام صادق (ع) نیز بیانگر این مقاومت و همسویی آن با سیره انبیای الهی است. بنیان چنین موضوعی برگرفته از کتاب مناسبات مهاجرین و انصار است، که رقابت‌ها را در عصر نبوی در ابعاد مختلفی بررسی کرده است. همچنین مدخل «ابوبکر» در دانشنامه سیره نبوی و نگارش چندین جلد در تاریخ و سیره امام صادق (ع) و تبیین موضوع سوگواری در سیره اجتماعی آن حضرت (که در قالب مقاله علمی پژوهشی نشر یافته است)، به ضمیمه تدریس مکرر تحلیل سیره نبوی و نگارش کتاب تاریخ اسلام، نیز تدریس مکرر سیره فاطمی و تاریخ خلفا، به تعمیق و رسیدن به موضوع «مقاومت فرهنگی حضرت فاطمه (س)» براساس شواهد تاریخی کمک کرده است.

ب. سوابق دانشی: تاریخچه موضوع و سوابق نظری و دانشی موجود در این زمینه چیست و جایگاه موضوع حاضر کجاست؟ چنانکه گفته شد، این موضوع بخشی از سیره فاطمی س است، که تاکنون کمتر مورد توجه دانشجویان تاریخ و حدیث قرار گرفته و گویا جعفر مرتضی عاملی نخستین پژوهش‌گری باشد که به اجمال و اشاره، این رابطه را به اختصار و به استناد تواتر بیان کرده است.

ج. موارد نوآوری: ضمن بیان دانش موجود، نوآوری طرحنامه بطور واضح و روشن تعیین شود. با تکیه بر تحلیل روایتی از امام صادق (ع) که بکائون را نام می‌برد، رابطه تأثیرپذیری عمر از آموزه‌های یهود با گریه حضرت فاطمه (س) در تبیین انحراف عمر بررسی می‌شود.

د. فرایند: فرایندی که در آن فرضیه/ایده/مدل / نظریه حاصل شده است، بطور دقیق شرح داده شود. براساس روایت «بکائون» که گریه آنان، از میان انواع گریه، فقط در فراق نعمت و عزیزان وصف شده است، گریه حضرت زهرا (س) همسو با سیره انبیای گذشته برای مبارزه با نفوذ فرهنگ یهود در میان مسلمانان است، از این رو، حاکمیت تلاش داشت از گریه حضرت زهرا (س) در مسجد النبی (ص) جلوگیری کند و حضرت اصرار داشت به هر شکلی، در هر مکانی و در هر زمان بایسته‌ای گریه کند، برای مردم پرسش ایجاد کند تا علت آن را فقدان پیامبر (ص) بیان نماید (لقد أصبت بخیر الأباء).

- خلیفه دوم به عنوان نماینده یک جریان فرهنگی، در عصر نبوی با گریه زنان بر مُردگان مخالفت می‌کرد و با تعبیری مانند «دَعَهَنَ (مَهْلًا) یا عمر» مورد نکوهش رسول خدا(ص) قرار می‌گرفت.

- اندیشه و رفتار خلیفه پس از رحلت رسول خدا(ص) با مخالفت دو جریان فکری قرار گرفت، که در این مورد همسو و در موارد دیگری ناهمسو بودند.

- جریانی تا عمر زنده بود مخالفت جدی نکرد و پس از مرگ او نیز به آرامی او را ناسی و خاطی (نه مخالف پیامبر(ص))، خائن یا جاعل) خواند.

- اما در مقابل، حضرت فاطمه(س) اصرار به آشکار کردن مخالفت خود با تأثیرپذیری صحابه از یهود داشت و فشارهای سیاسی او را از مقاومت بازداشت و به هر شکلی، در هر مکان (مرکز جمعیتی) و هر زمان (بایسته‌ای (شب یا روز)) با گریه اعلام موضع کرد، برای مردم ایجاد پرسش نمود و آشکارا علت گریه‌اش را رحلت پیامبر(ص) بیان کرد.

- در زمانی دیگر و برپایه روایتی، امام صادق(ع) با بیان «بکائون خمسه» نشان داد گریه حضرت زهرا(س) ناهمسو با سیره انبیای گذشته نبوده و در واقع نوعی مبارزه با نفوذ فرهنگ یهود در میان مسلمانان بوده است.

ه. منابع: فهرست منابعی که در متن ارجاع داده شده است، آورده شود.

- مرتضی عاملی جعفر(م ۱۴۴۱ق)، الصحيح من سیره النبی الاعظم(ص)، قم، دارالحدیث، ۱۴۲۶ق.

- مرتضی عاملی جعفر(م ۱۴۴۱ق)، مأساة الزهرا(س)، بیروت، دارالسیره، ۱۴۱۸ق.

- حسینیان مقدم، حسین، مناسبات مهاجرین و انصار، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸ش.

- حسینیان مقدم، حسین، تاریخ اسلام، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۴۰۰ش.

- تدریس مکرر تحلیل سیره نبوی، سیره فاطمی و تاریخ خلفا.

- مطالعه متمرکز چندین ساله در تاریخ و سیره امام صادق(ع) و تدوین چند جلد در این موضوع و پرداختن به مسئله سوگواری

خلاصه طرحنامه شامل همه موارد از (الف تا ه) بین ۱۰۰۰ تا ۲۵۰۰ کلمه باشد.

خلاصه طرحنامه عبارت است از درهم‌تنیده‌ای مشتمل بر تبیین مسئله، پرسش و فرضیه به شرح ذیل بیانی می‌شود.

جریانی به نمایندگی عمر و خانواده او مانند پسرش عبدالله و دخترش حفصه از آموزه‌های یهود متأثر بودند و گمان می‌کردند علم و فرهنگ نزد یهود است و باید برای پیشرفت علمی دست به دامن تعالیم یهود شوند. گزاره‌های متعددی این تأثیرپذیری را ترسیم کرده و نشان داده که حضرت با این جریان فکری مقابله کرده اما متأثران گرچه گاهی رضیت بالله ربا و ... گفتند، اما این تأثیرپذیری از عمق جان آنان ریشه‌کن نشد و در موارد متعددی نشان ملامت از رسول خدا(ص) دریافت کردند. حضرت فاطمه(س) نیز با اندیشه‌های انحرافی، افراطی و مقدس‌مآبانه این جریان مبارزه کرد و در تبیین انحراف آنان مقاومت کرد. این بُعد از مبارزه حضرت تاکنون مورد توجه جدی تاریخ‌پژوهان قرار نگرفته است و این کرسی تلاش دارد صرف‌نظر از مسائل عاطفی و دفاع ایشان از ولایت امیرالمؤمنین(ع)، مسئله مغفول‌مانده رابطه گریه با مقاومت حضرت در تبیین اندیشه انحرافی و برخاسته از آموزه‌های یهود را با استمداد از گزاره‌های تاریخی و اخبار مورد قبول اهل سنت بررسی کند و تفاوت موضع‌گیری حضرت فاطمه(س) با دیگران را برای اثبات تاب‌آوری آن حضرت در برابر خودباختگی برخی از فرهنگ یهود را نشان دهد. چنانکه گفته شد، این موضوع بخشی از سیره فاطمی(س) است، که تاکنون کمتر مورد توجه دانشیان تاریخ و حدیث قرار گرفته و گویا جعفر مرتضی عاملی نخستین پژوهش‌گری باشد که به اجمال و اشاره، این رابطه را به اختصار و به استناد بخشی از کتاب توارث بیان کرده است.

تحلیل روایتی از امام صادق(ع) در باره شمار و وصف بکائون، رابطه تأثیرپذیری عمر از آموزه‌های یهود با گریه حضرت فاطمه(س) را آشکار می‌کند. براساس این روایت، گریه بکائون پنجگانه نه گریه خوفی که گریه در فراق نعمت و عزیزان وصف شده و بدین ترتیب گریه حضرت زهرا(س) را همسو با سیره انبیای گذشته ترسیم کرده و به‌نوعی نشان داده گریه حضرت مبارزه با نفوذ فرهنگ یهود در میان مسلمانان بوده است.

از این رو، حاکمیت گریه حضرت زهرا(س) را مزاحم منافع خود خواند و از گریه ایشان در مسجد النبی(ص) جلوگیری کرد. اما حضرت در برابر در برابر آنان مقاومت کرد و اصرار داشت به هر شکلی، در هر مکانی (مرکز جمعیتی) و در هر زمان (بایسته‌ای) گریه کند، برای مردم پرسش ایجاد کند و سپس علت گریه خود را فقدان پیامبر(ص) بیان نماید. (لقد أصبتُ بخیر الآباء). فرضیه را در فرآیند ذیل می‌توان ترسیم کرد:

- جریانی به نمایندگی خلیفه دوم در عصر نبوی با گریه زنان بر مُردگان مخالفت داشت و او با تعبیری مانند «دَعْنَنَّ (مَهْلًا) یا عمر» مورد نکوهش رسول خدا(ص) قرار گرفت.

- اندیشه و رفتار خلیفه دوم پس از رحلت رسول خدا(ص) با مخالفت دو جریان فکری متعارض با هم قرار گرفت.

- جریانی گرچه با اندیشه خلیفه مخالف بود، اما تا او زنده بود مخالفت جدی نکرد و پس از مرگ او نیز با احترام تمام از او یاد کرد و او را در نقل خبر «عذاب مرده بواسطه گریه خاندانش» نه مخالف پیامبر(ص)، خائن یا جاعل، بلکه ناسی و خاطی خواند و به آرامی از کنار این انحراف فکری گذشت.

- در مقابل این جریان، حضرت فاطمه(س) اصرار به مخالفت آشکار با تأثیرپذیری از یهود داشت و فشارهای سیاسی حاکمیت او را از مقاومت باز نداشت. حضرت به هر شکلی، در هر مکان (مرکز جمععی) و هر زمان بایسته‌ای (شب یا روز) صبورانه با گریه اعلام موضع کرد، برای مردم ایجاد پرسش نمود و علت گریه‌اش را نیز رحلت پیامبر(ص) بیان کرد.

- در زمانی دیگر و برپایه روایتی، امام صادق(ع) با بیان «بِکَاثُونَ خَمْسَهُ» نشان داد گریه حضرت زهرا(س) ناهمسو با سیره انبیای گذشته نبوده و در واقع نوعی مبارزه فرهنگی با نفوذ فرهنگ یهود در میان مسلمانان بوده است.

داوری طرحنامه:

فرم داوری طرحنامه کرسی ترویجی:
(این فرم توسط داوران و ناقد(ین) کرسی تکمیل شود)

عنوان:

نام و نام خانوادگی ارائه‌دهنده(گان):

میزان تحصیلات:

رشته تحصیلی:

مرتبۀ علمی:

۱- چقدر طرحنامه ارائه شده در مسیر مطالعاتی و پژوهشی صاحب طرحنامه است؟

۱-اصلا ۲-کم ۳-زیاد ۴-کاملا

دلایل:

۲- چقدر طرحنامه حاصل مطالعات علمی و پژوهشی ارائه‌دهنده است؟

۱-اصلا ۲-کم ۳-زیاد ۴-کاملا

دلایل:

۳- چقدر طرحنامه ارائه شده مستدل، مستند و علمی است؟

۱-اصلا ۲-کم ۳-زیاد ۴-کاملا

دلایل:

۴- چقدر طرحنامه ارائه شده نو بوده و تازگی دارد؟

۱-اصلا ۲-کم ۳-زیاد ۴-کاملا

دلایل:

(شیوه امتیاز دهی: گزینه اصلا: ۱ امتیاز کم: ۲ امتیاز گزینه زیاد: ۳ امتیاز گزینه کاملاً: ۴ امتیاز)

جمع امتیازات ۴ سوال مطرح شده ملاک عمل خواهد بود.

امتیاز ۱ تا ۴: رد طرحنامه

امتیاز ۵ تا ۸: نیاز به اصلاح

امتیاز ۹ تا ۱۲: قابل قبول

امتیاز ۱۳ تا ۱۴: خوب

امتیاز ۱۵ تا ۱۶: عالی

مشخصات داور/ ناقد(ین):

نام و نام خانوادگی:	میزان تحصیلات:	رشته تحصیلی:
مرتبه علمی:	نام و آدرس محل اشتغال:	شماره تلفن:
آدرس ایمیل:		
شناسه ORCID:		

ج- فرم صور تجلیسه:

فرم صور تجلیسه طرحنامه کرسی ترویجی:

(این فرم توسط کمیته دستگاهی تکمیل شود)

۱- عنوان:

۲- ارائه دهنده (گان): نام و نام خانوادگی: حسین حسینیان مقدم میزان تحصیلات: دکتری تاریخ اسلام + سطح ۴ حوزه رشته تحصیلی: تاریخ اسلام مرتبه علمی: دانشیار

۳- داوران:

نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی	رتبه علمی	دانشگاه/موسسه محل خدمت	امتیاز ارائه شده

۴- ناقد(ین):

نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی	رتبه علمی	دانشگاه/موسسه محل خدمت	امتیاز ارائه شده

مطابق نظر اعضای کمیته دستگاهی و داوران محترم، کرسی ترویجی در تاریخ با حضور ناقد(ین) و با مدیریت در محل و با حضور تعداد نفر از شرکت کنندگان برگزار گردید. طرحنامه پس از اعمال نظرات داوران/ ناقدین مورد موافقت کمیته دستگاهی قرار گرفت. ضمن اعلام قرار گرفتن خلاصه طرحنامه در پورتال دانشگاه، مستندات زیر جهت صدور گواهی ارسال می شود:

۱- خلاصه طرحنامه (فرم الف)

۲- صور تجلیسه ارائه کرسی (فرم ج)

۳- فرم تکمیل شده گواهی با امضای رئیس کمیته دستگاهی

اعضای کمیته دستگاهی:

نام و نام خانوادگی	مسئولیت در کمیته	رشته تحصیلی	رتبه علمی	امضا

نام و نام خانوادگی

رئیس کمیته دستگاهی

امضا و تاریخ